

Tales denique, vt vno verbo dicam, omnes heretici, non modo veteres, sed etiam moderni, qui simillimi sunt falsis Prophetis in veteri Testamento. 1. Quia falsi Prophetæ dicebant, se missos esse à Deo. 2. Non poterant probare, se missos esse. 3. Semper fausta, & quæ populo grata erant, vaticinabantur; vt pacem, victoriam, fertilitatem, & rerum omnium abundantiam. Ierem. 14. 13. Et ideo à plerisque libenter audiebantur.

10. Similiter faciunt moderni nostri Prophetæ. Primò aiunt, se à Deo missos esse ad reformandam Ecclesiam. Secundò, non possunt probare se missos esse: Nec vllò miraculo aut veraci prædictione id hactenus probarunt. Prædixit quidem Lutherus: *pestis eram viuus, moriens ero mors tua, Papa*: sed fuit mendax prædictio. Mortuus est Lutherus, viuus adhuc Papa. Tertiò, semper fausta, & quæ populo grata sunt, vaticinantur. Eorum vox est, per fidem saluabimini: Bona opera nihil proderunt: Non opus est ieiuniis & castigatione corporis: Crescite & multiplicamini: Si non vult vxor, veniat ancilla. Hanc vocem plerique libentius audiunt, quam illam Christi & Apostolorum: *Pœnitentiam agite: Mortificate membra vestra, quæ sunt super terram: Abstinete à carnalibus desideriis: Sobrii estote, & vigilate.*

CAPVT

CAPVT IX.

De Religiosis Synagoga, qui erant Nazaræi, & Rechabite.

1. **P**RÆTER Leuitas, Sacerdotes, Pontifices, & Prophetas, de quibus dictum est, erant etiam alij in veteri Testamento, qui à communi populo distinguebantur.

Primò, quidem Nazaræi & Rechabite, qui erant quasi Religiosi: Deinde Esseni, Pharisei, & Sadducæi, qui erant quasi sectarij. De vtrisque agendum est. De prioribus in hoc capite: De posterioribus in sequenti.

Nazaræi.

2. Igitur Nazaræi, apud Indæos, erant homines Religiosi, (seu viri, seu fœminæ) qui voto se consecrabant Deo, & à communi aliorum consuetudine separabant. Erant autem duplices. Alij temporarij, qui ad certum tempus obligabant se voto, vt ad vnum mensem, duos, tres, vel vltra. Numer. 6. 13. & sequentib. Alij perpetui, qui ad totam vitam erant obstricti, vt Samson & Samuel. Iudic. 13. 7. & 1. Reg. 1. 28. Vocabantur autem Nazaræi, id est, separati, consecrati, comati, (Cornelius in cap. 6. Numer. versu 9. & Castrius in cap. 4. Lamentationū Ierem.) Et poterant esse ex quauis tribu. Nec, quatenus præcisè erant Nazaræi, ad vllam Leuiticam, aut Sacerdotalem functionem

obligabantur. (Serarius in cap. 13. Iudic. quæst. 5.)

3. Statuta eorum describuntur à Moysè, Num. 6. Erant autem hæc. 1. Abstinebant à vino, & ab omni potu, qui inebriare potest: Itémque ab aceto, & uvis, tam siccis, quam recentibus. 2. Alebant comam toto tēpore separationis suæ. Vel, ut Scriptura loquitur, *Nonacula non transibat per caput eorum.* 3. Non ibant ad funus, vel cadauer mortui, ne quidem patris aut matris. Et generatim, nõ debebant super mortuo contaminari. Quartò, in fine voti seu separationis, (quod intelligendum est de temporariis) offerebant ad ostium tabernaculi tres victimas. 1. Agnum anniculū in holocaustum. 2. Agnam anniculā in sacrificiū pro peccato. 3. Arietem in hostiam pacificam: Et præter hæc, Canistrum panum azymorum, qui conspersi erāt oleo: & lagena absque fermento vncta oleo: ac libamina singulorum. His peractis, radebantur ante ostium tabernaculi; & capilli eorum, qui erant Deo consecrati igne comburebantur. Et sic erat finis voti ac separationis. Vide infrā capite decimoquinto.

4. Circa tertium statutū, notandū est, Iudæos variis modis solere contaminari super mortuo. 1. Si essent in domo, in qua quis erat moriturus. 2. Si tangerent cadauer mortui, aut ossa illius. 3. Si attingerent vasa, quibus fuerat vsus. 4. Si tangerent illius sepulchrum. 5. Si irent ad funus mortui. Numer. 19. v. 11. & seqq. His omnibus modis contaminabantur etiā Nazaræi: Et insuper alio peculiari modo; si nimirum essent in aliquo loco, vbi quis moreretur. Si ergo aliquo istorum modorum fuissent contaminati tempore separationis

tionis suæ, debebant raso capite & oblato sacrificio expiari, & de nouo consecrari, non secus, ac si antea non fuissent Nazaræi. (Num. 6. 9.) Itaque si quis illorum vouisset separationem per decem menses, & in aliquo istorum mensium fuisset contaminatus, debebat ab initio inchoare decem menses, perinde ac si antea non fuisset separatus. (Num. 6. 12.)

5. Erant autem Nazaræi in magno honore apud Iudæos. Et meritò. Nam ipsemet Deus per Prophetam Amos, cap. 2. recensens beneficia, quæ præstiterat populo Iudæorum, commemorat potissimum hæc tria. 1. *Ego sum, qui ascendere vos feci de terra Egypti.* 2. *Ego exterminavi Amorrhæum.* 3. *Ego suscitavi de filiis vestris in Prophetas, & de iuuenibus vestris Nazaræos.* Quod etiā confirmatur ex lib. 1. Machabæorum, cap. 3. v. 49. Cū enim Iudæi congregati essent in Maspha, & audirent appropinquare exercitum Antiochi Regis; maximè fuerunt solliciti de Nazaræis, vt illi in tuto collocarentur. Textus sic habet: *Attulerunt ornamenta Sacerdotalia, & primitias & decimas: & suscitauerunt Nazaræos, qui impleuerant dies: & clamauerunt voce magna in cælum, dicentes: Quid faciamus istis, & quò eos ducemus?*

6. Quæres 1. Quamdiu durauerit institutum Nazaræorum? Respondeo: Durauit ab initio legis Mosâicæ, vsque ad tempora Apostolorum. Nam Moyses descripsit illum institutum, vt paulo ante dixi. Et Paulus Apostolus cum quibusdam aliis hoc institutum amplexus est, vt patet Actorum 18. 18. Et Actor. 21. 13. Nec obstat, quod Ioseph Patriarcha, qui diu vixit ante legem Mosâicam, vocetur

vocetur Nazaræus. Genes. 49. 26. Non enim vocatur Nazaræus, ratione instituti seu voti, sed ratione vocabuli; quia Nazaræus idem est, quod separatus. Ioseph autem fuit separatus à fratribus. Et quidem multis modis. 1. Moribus & innocentia. 2. Cōversatione, quia fratres oderant illum, & abhorrebant ab illius consortio. 3. Loco, quia fuit venditus in Ægyptum, & per multos annos separatus à fratribus habitantibus in Chanaam. 4. Carcere, in quo mansit in tonsis crinibus, ac quasi Deo relictus & consecratus. Vide Cornelium in cap. 49. Genes, vers. 26.

7. Quæres 2. Qui apud Christianos sint similes Nazaræis Iudæorum? Respondeo. Religiosi, quorum typum seu figuram gesserunt Nazaræi, ut notat Nazianzenus orat. in laudem S. Basilij, Gregorius lib. 2. Moral. c. 39. D. Thom. in 2. 2. q. 186. art. 6. Figura consistit in his. Primò, Sicut Nazaræi speciali gratia à Deo suscitabantur. Amos 2. 11. ita etiam Religiosi. Secundò, Sicut illi erant separati à communi hominum conuictu & consuetudine, ita & hi. Tertio, Sicut illi, ratione voti, abstinebant à vino & omni potu, qui inebriare potest; ita & hi, ratione voti, sectantur paupertatem & frugalitatem. Quarto, Sicut illi cauebant ab omni immunditia legali, etiam minima; ita & hi à minima labe peccati. Quintò, Sicut illi non ibant ad funera parentum suorum; ita & hi deponunt omnem affectum carnalem erga parentes & amicos. Sextò, Sicut illi alebant in capite comam Deo consecratam; ita & hi alunt pias meditationes de rebus ad Deum pertinentibus. Septimò, Sicut illi, qui à Deo consecrati erant, à populo honorabantur; ita & hi.

Denique

Denique sicut illi in fine separationis offerebant Deo victimas immaculatas; ita & hi in fine vitæ offerunt Deo animas immaculatas. Vide eundem Cornelium in cap. 6. Numer. vers. 9.

Rechabitæ.

8. Rechabitæ dicti sunt à Rechab, qui fuit Pater Ionadab. Hic Ionadab præcepit filiis & posteris suis hæc tria. 1. Ut non biberent vinum. 2. Ut non ædificarent domos, sed habitarent in tabernaculis. 3. Ut non sererent sementem, nec plantarent vineas. Quæ omnia accuratissimè ipsi seruabant. Ierem. 35. 6. & sequent. Ob hanc causam Monachi à D. Hieronymo appellati sunt Epist. 13. ad Paulinum.

9. Vixit autem Ionadab sub Iosia Rege Iuda, & Iehu Rege Israël. Nam 4. Reg. 10. 15. sic legimus: *Cumque abisset inde, inuenit Ionadab filium Rechab in occursum sibi, & benedixit ei. Et ait ad eum: Nunquid est cor tuum rectum, sicut cor meum cum corde tuo? Et ait Ionadab. Est. Si est, inquit, da manum tuam. Qui dedit ei manum suam. At ille leuauit eum ad se, in currum: dixitque ad eum: Veni mecum, & vide zelum meum pro Domino. Et impositum in curru suo duxit illum in Samariam. Et percussit omnes, qui reliqui fuerant de Achab in Samaria usque ad unum, iuxta verbum Domini, quod locutus est per Eliam. Congregauit ergo Iehu omnem populum, & dixit ad eos, &c.*

10. Porro Rechab, à quo dicti sunt Rechabitæ, fuit filius Hemath, ducens originem ex socero Moyse Raguele, qui alio nomine dictus est Iethro, Princeps Madian, Exod. 3. 1. & Cinæus, qui erat ex stirpe Cin. Iudic. 1. 16. Vnde sæpè pro eodem vsurpantur

pantur hæc duo nomina, Cinæi, & Rechabitæ, vt i. Paral. 2. 55. *Hi sunt Cinæi, qui venerunt de calore parvis domus Rechab.* Vel vt Hebræi & septuaginta dicunt: *Qui venerunt de Hemath patre domus Rechab, id est, familiæ Rechabitarum.*

11. Quod autem Deo placuerit institutum Rechabitarum, apertè constat ex Ieremia loco citato, vbi sic legimus: *Verbum quod factum est ad Ieremiam à Domino in diebus Ioachim filij Iosia Regis Iuda, dicens: Vade ad domum Rechabitarum, & loquere eis, & introduces eos in domum Domini in vnâ excidram thesaurorum, & dabis eis bibere vinum, &c. Et introduxi eos in Domum Domini, &c. Et posui coram filiis Rechabitarum scyphos plenos vino, & calices, & dixi ad eos: Bibite vinum. Qui responderunt: Non bibemus vinum, quia Ionadab filius Rechab, Pater noster, præcepit nobis, dicens: Non bibetis vinum vos, & filij vestri vsque in sempiternum: Et domum non edificabitis, & sementem non feretis, & vineas non plantabitis, nec habebitis, sed in tabernaculis habitabitis cunctis diebus vestris, vt vinalis diebus multis super faciem terræ, in qua vos peregrinamini. Obediuimus ergo voci Ionadab filij Rechab, Patris nostri in omnibus, quæ præcepit nobis, ita vt non biberemus vinum cunctis diebus nostris, nos, & mulieres nostra, filij & filia nostra: & non edificaremus domos ad habitandum: & vineam & agrum, & sementem non habuimus: sed habuimus in tabernaculis, & obedientes fuimus circa omnia, quæ præcepit nobis Ionadab Pater noster, &c. Et factum est verbum Domini ad Ieremiam, dicens: Hæc dicit Dominus exercituum Deus Israël: Vade & dic filiis Iuda, & habitatoribus Ierusalem. Nunquid non recipietis disciplinam, vt obediatis verbis meis, dicit Dominus? prauauerunt sermones Ionadab*

Ionadab filij Rechab, quos præcepit filiis suis, vt non biberent vinum: & non biberunt vsque ad diem hanc, quia obedierunt præcepto patris sui. Ego autem locutus sum ad vos, de mane consurgens & loquens, & non obedistis mihi. Misique ad vos seruos meos Prophetas, consurgens diluculo & dicens: Conuertimini vnusquisque à via sua pessima, & bona facite studia vestra, &c. Et non inclinastis aurem vestram, neque audistis me. Firmauerunt igitur filij Ionadab filij Rechab præceptum patris sui, quod præceperat eis. Populus autem iste non obediuit mihi. Idcirco hæc dicit Dominus exercituum Deus Israël: Ecce ego adducam super Iuda, & super omnes habitatores Ierusalem vniuersam afflictionem, quam locutus sum aduersus illos, & non audierunt: vocaui illos, & non responderunt mihi. Domui autem Rechabitarum dixit Ieremias: Hæc dicit Dominus exercituum Deus Israël; pro eo, quod obedistis præcepto Ionadab Patris vestri, & custodistis omnia mandata eius, & fecistis vniuersa, quæ præcepit vobis: propterea hæc dicit Dominus exercituum Deus Israël: Non deficiet vir de stirpe Ionadab filij Rechab, stans in conspectu meo cunctis diebus.

12. Vbi tria notanda sunt. Primò, præceptum illud, quod datum fuit Rechabitis, fuisse difficillimum. Quid enim difficilius, quam viros & vxores, filios & filias, non tantum ad breue tempus, more Nazæeorum, sed in perpetuum abstinere ab omni vino, nunquam habitare in domibus, nunquam ferere agros, numquam plantare vineas? Secundò, hoc præceptum non fuisse diuinum, sed humanum, vt patet ex antithesi, quam Deus facit. Sic enim argumentatur: Si Rechabitæ seruant præceptum, quod ab homine acceperunt, quanto magis Iudæi debebant seruire præceptum, quod à Deo

à Deo acceperunt? Tertiò, Rechabitas non solum rectè ac laudabiliter fecisse, quod obseruarint præceptum parentis sui Ionadab, sed etiam meritos esse à Deo peculiarem benedictionem: sicut è contrario, Iudæos meritos esse pœnam & afflictionem. Nam Rechabitis dicitur: *Non deficiet vir de stirpe vestra, stans in conspectu meo cunctis diebus.* Iudæis autem: *Ego adducam super vos afflictionem.*

13. Hinc si sapiunt, colligant aduersarij nostri hæc pauca. Primò, præcepta hominum non esse contemnenda. Secundò, sicut Rechabita laudabiliter fecerunt, seruandò præceptum parentis sui Ionadab; ita laudabiliter facere Catholicos, seruandò præceptum matris Ecclesiæ. Imo tanto laudabilius, quanto maior est authoritas Ecclesiæ, quam priuati hominis. Tertiò, Catholicos propterea non deficere (deficientibus Manichæis, Pelagianis, Donatistis, & aliis hæreticis) quia seruant præcepta Ecclesiæ; & quo quisque accuratius ea seruat, eo maioribus à Deo beneficiis cumulari. Alios verò propterea sensim deficere, quia ex vna parte contemnunt præcepta Ecclesiæ, in quo deficient à Rechabitis; & ex altera, non seruant præcepta Decalogi, in quo similes sunt Iudæis. Et vt aliquam suæ ignauitæ prætexant excusationem, aiunt: præcepta Decalogi esse impossibilia. In quo fingunt Deum tyrannum, quasi præcipiat homini sub graui pœna, quod ab homine præstari nullo modo possit.

CAPVT X.

De Sectariis Synagoga, qui erant Pharisei,
Sadducei, Esseni.

1. **C**OMMUNIS sententia est, tres fuisse Iudæorum sectas, nempe Phariseorum, Sadducæorum, & Essenorum. Ita Flavius Iosephus libro 2. cap. 12. Hieronymus lib. 2. contra Iouinianum, Chrysostomus, Theophylactus, Oecumenius in cap. 22. Actuum Apostolorum, Abulensis in cap. 3. Marth. quæst. 63. Serarius lib. 1. Trihæresij cap. 3. & alij. De hoc triplici Sectariorum genere breuiter agendum est hoc ordine. 1. Vnde dicti sint Pharisei. 2. Ex qua tribu & familia fuerint. 3. Quæ fuerint illorum dogmata. 4. Qui mores & instituta. 5. Quando & quo auctore cœperint. 6. An fuerint distincti à Scribis, 7. Sadducæi vnde dicti. 8. Quæ illorum dogmata & instituta. 9. Qui hoc tempore similes Phariseis & Sadducæis. 10. Esseni vnde dicti, & quæ illorum dogmata & instituta.